

ALİ ASLAN

Milletin güçlenmesi solu neden rahatsız ediyor?



Bir süredir [AK Parti](#)'li muhalifler eski partilerinin Kemalistleşmesinden şikayet ediyor. Muhalifler açısından Kemalistleşmek özellikle bürokraside yoğunlaşan Kemalist aktörlerle işbirliği yapmaktan Kemalistler gibi muktedir bir konumdan siyasete yaklaşmayı ve devletçi-güvenlikçi refleksler göstermeye varan bir yelpazeyi kapsıyor. Kemalistleşmenin AK Parti'yi derin bir krize soktuğu tespiti yapıldıktan sonra partinin bu krizden çıkabilmesi için fabrika ayarlarına dönmesi gerektiği tavsiye ediliyor. Nedir bu fabrika ayarları? AK Parti'nin fabrika ayarları partinin 2002-2011 döneminde yürüttüğü liberal-demokratik siyasete denk geliyor. Bu dönemde AK Parti'nin konumlanma açısından devletçi değil toplumcu, siyaset tarzı açısından ise hem iç siyasette hem de uluslararası siyasette çatışmacı değil uzlaşmacı ve güvenlikçi değil özgürlükçü olduğu dile getiriliyor. Bürokratik vesayetın sona erdiği 2011 sonrası dönemde AK Parti'nin Gezi ayaklanması (2013), hendek olayları (2015) ve [15 Temmuz](#) (2016) darbe girişimi gibi ciddi meydan okumalarla karşılaştığı ancak bu meydan okumalarla mücadelesinde yanlış bir siyaset yürüttüğüne dikkat çekiliyor. Muhaliflere göre bu meydan okumalarla doğru bir şekilde mücadele etmenin yolu fabrika ayarlarında mevcut olan uzlaşmayı, ortak akılı ve istişare kültürünü devreye sokmaktı. Yani özetle AK Parti'nin Gezicilerle, [FETÖ](#)'yle, PKK'yla ve en başta da küreselcilerle "konuşarak" ülkenin meselelerini halledebileceği sonucuna varılıyor.

Burada hemen akla şu soru geliyor: AK Parti o yere göğe sığdırılmayan liberal-demokratik dönemde bürokratik vesayetle mücadelesini "konuşarak" mı sürdürdü ve ülkede demokratikleşme yönündeki atılımı "konuşarak" mı sağladı? Bu dönemde elbette AK Parti toplumun farklı kesimlerine açılıp bu kesimlerin hak taleplerine kulak veren bir siyaset yürüttü. Ancak konuşma sadece Kemalist rejimin dışladığı toplumsal kesimlerle yapıldı, bürokratik vesayetle ilişkiler ise rejimin çatışmacı tavrı sebebiyle [çatışma](#) üzerinden yürüdü. İlki 14 Nisan'da (2007) düzenlenen Cumhuriyet mitingleri, 27 Nisan muhtırası (2007) ve 2008'deki kapatma davası sürecinde AK Parti doğal olarak konuşmadı, erken seçime ve referanduma giderek karşı ve sert hamlelerle kendisini savundu. AK Parti'nin bu dönemde hem konuşması hem de çatışması dışlanmış toplumsal kesimlerin AK Parti'yi muhatap alıp demokratik taleplerinin temsilcisi olma rolünü oynamasına rıza göstermeleri, bürokratik vesayetın ise AK Parti'yi bastırılması ya da ortadan kaldırılması gereken gayrimeşru bir siyasi aktör olarak görmesinin bir sonucuydu. Sonuçta AK Parti muhataplarının tavırlarına göre siyasi stratejini çeşitlendirdi ve ona göre hareket etti.

Muhaliflerin bir türlü anlamadığı nokta, 2011 öncesinde AK Parti'yi muhatap kabul eden ve konuşmaya açık toplumsal kesimlerin peyderpey AK Parti'yle konuşmayı keserek onu direnilmesi ve dağıtılması gereken bir siyasi

aktör olarak görmeye başlamalarıdır. 2013'te yaşanan Gezi Parkı Şiddet Eylemleri AK Parti'nin en özgürlükçü döneminde gerçekleşti. Ve şimdilerde AK Parti'yi eleştiren muhaliflerin neredeyse tamamı parti içerisinde ya da çeperinde görevli konumundaydı. AK Parti'nin laik kesimlere yönelik demokratik tavrı ve konuşma talebi Gezicilerin hükümeti devirme cevabıyla karşılandı. Aynı şekilde AK Parti çözüm sürecini sürdürürken

muhatapları çeşitli bahanelerle masadan kaçmayı tercih etti. Arap Baharı'nın bölgede yarattığı kargaşada "PKK devleti" kurma ümidinin yeşermesiyle AK Parti konuşulan bir muhatap olmaktan savaşılması gereken bir düşmana dönüştü. Siyaset alanında Kemalist rejime karşı demokratikleşme mücadelesinde önemli rol oynayan FETÖ'cüler (elbette bu arada 40 yılı aşkın bir süredir devletin kritik kademelerine sızmaya çalışmaktaydılar), bürokratik vesayet düşünce AK Parti'yi ülkeyi ele geçirme amaçlarının önündeki en büyük engel olarak görmeye başladılar. Düşman ilan edilen Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AK Parti'ye karşı medya, yargı ve askeri darbe dahil her türlü dalavereyi denedikleri bir güç mücadelesine tutuştular.

Tüm bu yaşananları muhaliflerin bilmeme ihtimali var mı? Bana kalırsa yok. Gerçeğe gözlerini kapamayı tercih ediyorlar ve bunun makul bir sebebi var. Muhaliflerin AK Parti içerisindeki etkin konumlarını devam ettirebilmeleri için AK Parti'nin konuşmaya devam etmesi gerekiyor. Ancak oluşan şartlar konuşma durumunu ortadan kaldırdı. AK Parti'nin konuşmak için tüm imkanları zorlamasına rağmen yukarıda zikredilen toplumsal kesimler ve esas olarak bu toplumsal kesimlerin siyasi temsilcileri çatışmayı tercih ettiler. Neden çatışmayı tercih ettiklerine yönelik kısaca şunu söylemek mümkün: **Bu siyasi aktörler uluslararası büyük güçlerin, statükocu bölgesel aktörlerin ve küreselcilerin "çatışın" baskısına maruz kaldılar.** Bu baskıya çok da direnmeden (direnenler ise operasyona maruz kaldığından) rıza gösterdiler. Vesayet tasfiyesiyle birlikte iktidar konumuna gelen AK Parti'nin ortaya koyduğu bölgesel demokratik reform ve uluslararası siyasi ve ekonomik adalet çağrılarını dış güçlerin tepkisini çekti. Dış güçlerle ideolojik ve organik bağımlılık ilişkileri içerideki muhalif aktörlerin sürekli olarak içeride çatışmayı ve kutuplaşmayı körüklemesine yol açtı. AK Parti de buna müteakabiliyet esasına göre gereken cevabı vermeye başladı. Ancak kendilerinin sebep olduğu çatışma ve kutuplaşma ortamının faturasını da ustaca AK Parti'ye kestiler. Uluslararası aktörlerin de kol kanat germesiyle çatışmayı ve kutuplaşmayı körükleyen tarafın AK Parti olduğu tezini işlediler. Görünen o ki AK Parti'li muhalifler de bu tezi benimsemiş durumdadır. Oysa onlardan beklenen neden muhalif kesimlerin AK Parti'yle konuşmayı bıraktığını sorgulamaktı. Böyle bir sorgulamayı görmediğimiz gibi Kemalizm ve devletçilik eleştirisiyle soslanırsa içeriden yapılacak bir AK Parti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan eleştirisinin bir türlü erimeyen AK Parti tabanı üzerinde daha etkili olacağına kanaat getiren küreselcilerin peşine takıldıklarına şahitlik ediyoruz.

Ancak mesele sadece AK Parti'nin Kemalistleşmesinin sorun edilmesiyle bitmiyor. Muhalif mecralarda işin –oldukça manidar bir şekilde– din-siyaset ilişkisi eleştirisi noktasına taşındığını da görmekteyiz. 15 Temmuz'un yıl dönümü dolayısıyla kaleme alınan bir yazıda İslamcı siyasetin Kemalizm'den otoriterlik noktasında pek de farklı olmadığı dile getirildi. Yazıda Kemalizm ve İslamcı siyasetin aynı ölçüde "halk"ın haklarını gasbettiği ve elitist-hiyerarşik bir yapı kurarak "halk"ı yönetilen konumuna indirmediği ileri sürüldü. Yazının belki de en can alıcı noktası "15 Temmuz'da FETÖ başarılı olsaydı, günümüzdeki siyasi düzenden pek de farklı olmayan bir düzen inşa edilirdi" iddiasında bulunmasıydı. Buna göre, İslamcı siyasi bir aktör olarak kodlanan AK Parti, otantik bir demokratik "halk" direnişi olan 15 Temmuz'u otokratik bir siyasi düzen inşası için araçsallaştırarak gasbetmiş oldu. Kısaca, "halk"ın iktidarına el koydu. Bu gasbetme iddiasının dayanak noktasını ise darbe sonrasında ülkede insan haklarının çiğnenmesi ve hukukun üstünlüğünün yok sayılması gibi artık klişeleşmiş liberal tezlerin yanı sıra seçkin bir siyaset tarzının tahakkümü ve bazı sivil toplum kuruluşlarının baskıya maruz kalması oluşturuyor. Açık söylemek gerekirse bu dayanak noktaları ileri sürülen iddiaları karşılamaktan, özellikle orijinallik açısından çok uzak. **Yazıda bir yandan liberallerin ve liberalizmin hoyratlığı ve siyasetin tabiatını anlamaktan uzak**

olmaları gibi eleştirilerin dile getirilip diğer yandan iktidar gaspı iddiasının sıradan liberal iddialar üzerinden savunulması büyük bir çelişki. Siyasetin tabiatını kavradığı iddiasında bulunan birisinin iktidar olgusuna bu denli mesafeli olması ise başlı başına bir sorun.



Aynı zamanda, elitizmi ve dışlayıcılığı sorun eden birisinden en azından "AKP" ifadesi yerine, muhatabının tercihine saygı duyup ona "AK Parti" şeklinde hitap etme nezaketi göstermesi beklenir. Ahmet'e Çiğdem, Çiğdem'e de Ahmet şeklinde hitap edilmesi nezaketsizlik olur. Bunun da ötesinde bu nezaketsizlik sonucunda demokrasinin belki de ilk şartı olan bireylerin birbirini olduğu şekliyle tanıma ve kabul etme pratiği yerine getirilmiş olmaz. Başka bir husus ise, günümüzün yegâne rejimi olan temsili demokrasinin zorunlu olarak yöneten (elit) ile yönetilen ("halk") arasında bir ayrışmayı öngörmesidir. Burada sorun ayrışmanın varlığı değil, bu ayrışmanın yabancılaşma boyutuna ulaşip ulaşmadığıdır. Buna yönelik bir tartışmaya maalesef rastlayamıyoruz. "Halk"ın iktidarı önünde sonunda "halk"ın temsilcileri eliyle kullanılacaktır ve bunun da ikisi arasında belli bir farklılaşmayı ve hiyerarşiyi getireceği şüphesizdir. Ortaya çıkan her hiyerarşiye ve lider-takipçi ilişkisine otokratlık yaftası yapıştırarak olursak hiç şüphesiz otokratlık kavramı anlamını yitirecektir.

Tüm bunların arka planında esasında sol entelektüelizmin sağ siyasete yönelik taraflı ve üstenci bakışı yer alıyor. Sağ-muhafazakâr siyasetin "halk"ı küçümsediği ve kavruk-dejenere bir popülizmden öte bir siyaset vizyonu çizemediği iddiasında bunu görmek mümkün. Bu

küçümsemenin sağ siyasetin kendisine "ülkeyi kurtarma" misyonu atfetmesi kadar "halk"ın sembolik dünyasına olan uzaklığından kaynaklandığı ifade edilmekte. Oysa yazıda bahsi geçen Ertuğrul Başer'e ait 15 Temmuz konulu mektup tam da bunun tersini iddia ediyor. Başer solun büyük anlam atfettiği "halk"ın sonunda edilgenliğinden sıyrılıp özne gibi hareket etmesini ve özneliğini de kendi sembol dünyasına yaslanarak üretmesini coşkuyla karşılıyor. Israrla Aydınlanmacı bir dil kullanan solun bu sembol dünyasına uzaklığını ise sorunsallaştırıyor.

Hiç şüphe yok ki sağ siyasete yönelik sol entelektüellerin üstenci bakışının ana motivasyonu da burada gizli. "Halk"ın sembol dünyasıyla sağ siyasetin dili arasındaki yakınlık, bu yakınlığa duyulan haset ve solun tüm uğraşlarına ve hatta beğenmediği Kemalizm'le iş birliğine rağmen "halk"ın sembol dünyasını Avrupa Aydınlanması'nın sembol dünyasıyla bir türlü değiştirememesinin verdiği acziyet duygusu. Sol açısından sağın yenmenin anahtarı burada gizli: "Halk"a Aydınlanma ideolojisi yedirilirse sağın "halk" üzerindeki bitmek bilmez etkisi de sona ermiş olur. Solun nerdeyse hiç sorgulamadan her türlü "yabancı" fikrin üzerine atlamasını da bu durum açıklamaktadır.

Tarafılık meselesini ise kendi analizine objektiflik atfedip toplumsal olanı sorgu sualsiz "halk" olarak kodlama hoyratlığını sorgulayarak deşmek mümkün. Yazının başından beri "halk" ifadesini tırnak içerisinde kullanmamın sebebi toplumsal olanın ısrarla "halk" şeklinde çerçevelenmesidir. **Her rengiyle sol siyaset "halk," sağ siyaset ise toplumsal olanı "millet" şeklinde çerçeveler.** "Halk" Aydınlanma değerleri, "millet" ise yerli-milli değerler etrafında tanımlanır. Ve Türkiye'de iktidar mücadelesi bir bakıma "halk" ile "millet" kavramları arasında yaşanır desek abartmış olmayız. Burada objektif davranmak her iki

kavramın da açıklık ile malul toplumsal olanın kapatılmasının iki alternatif formu olduğunu kabul etmekle mümkündür. Ne "halk" ne de "millet" üzerinden bir analiz objektiflik taşıır. Her iki kavram da anlaşılabilir bir şekilde taraflı, yani siyasidir. Ancak yukarıda değinildiği üzere sağ siyaset ile toplumun sembol dünyasındaki örtüşmeden dolayı "millet" "halk"tan her zaman birkaç adım öndedir ve siyasetin özgürleştiği her dönemde "millet" "halk"a galebe çalar. 1950'den günümüze Türk siyasetinin gidişatı bunu bize göstermektedir.

"Millet" in "halk" a üstünlüğü ve AK Parti'nin yerli-millî ve millî irade siyasetiyle bu üstünlüğü pekiştirmesi AK Parti'nin FETÖ (ve Kemalizm) ile aynı kefeye konularak marjinalleştirilmeye çalışılması neticesini doğuruyor. AK Parti'nin ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın en olmadık iddialarla (mesela "halk" düşmanlığı) eleştirilmesinin başka bir açıklaması olamaz. **Sonuç olarak, AK Parti'nin (ve genel olarak tüm sağ siyasetin) "halk" a karşı olduğu iddiası, AK Parti'nin "millet" i savunduğu ve başkanlık sistemiyle siyasetin merkezine oturttuğu gerçeği göz önüne alınmadan anlaşamaz.**

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **AK Parti Kemalist mi oldu? (4.7.2020)**
- > **Ayasofya'yı neden tartışıyoruz? (13.6.2020)**
- > **Muhalefetin TBMM aşkı (25.4.2020)**

SABAH

SABAH